



Rīgā,  
2019. gada 08. novembrī  
V-144-11/19.

**Pārresoru koordinācijas centra  
vadītājam Pēterim Vilkam**

## **Priekšlikumi par Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam pirmo redakciju**

Latvijas Peldēšanas Federācija (LPF), iepazīstoties ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027.gadam (NAP 2027), aicina papildināt prioritātes *“Vienota, droša un atvērta sabiedrība”* ietvaros izvirzīto rīcības virzienu *“Drošība”*, akcentējot jautājumus, kas ir vērsti uz cilvēkdrošības uz ūdens stiprināšanu.

Cilvēkdrošība uz ūdens ir neatņemama un ļoti būtiska konkrētā rīcības virziena sastāvdaļa un priekšnosacījums definētā mērķa indikatora *“[427] Mirušo skaits no ārējiem nāves cēloņiem uz 100 000 iedzīvotāju”* uzlabošanai. Cilvēkdrošība uz ūdens tiešā veidā ietekmē arī citu NAP 2027 prioritāšu ietvaros izvirzīto rīcības virzienu mērķa indikatoru *“([74] potenciāli zaudētie mūža gadi uz 100 000 iedzīvotāju līdz 64 gadu vecumam”; “[76] mirstība no ārējiem nāves cēloņiem uz 100 000)”* sasniegšanu.

Statistikas dati liecina, ka noslīkšana un slīkšana ir viens no izplatītākajiem ārējiem nāves cēloņiem Latvijā – tas par 65% pārsniedz no vardarbības bojāgājušo skaitu. Ik gadu noslīkušo skaits ir būtiski lielāks arī par letāliem gadījumiem, kas saistīti ar ugunsdrošības neievērošanu (starpība – 22%). Noslīkušo demogrāfiskais profils negatīvi ietekmē arī kopējos potenciāli zaudēto mūža gadu rādītājus – atbilstoši SPKC apkopotajai informācijai un LPF veiktajiem aprēķiniem, viens priekšlaicīgi mirušais zaudē gandrīz 13 sava mūža gadu, savukārt katrs noslīkušais vidēji zaudē 17.6 potenciālos mūža gadus jeb par 26% vairāk!! 2018.gadā noslīkšanas rezultātā mūsu sabiedrība ir zaudējusi 2177 potenciālos mūža gadus.

Cilvēkdrošības uz ūdens jomas problemātiku Latvijā apliecina arī Eiropas Savienības (ES) statistikas pārvaldes “Eurostat” publicētie dati – 6.1 noslīkušais uz 100 000 iedzīvotāju ir otrais lielākais rādītājs visā ES. Tikmēr vidējais rādītājs ES no nejaušas noslīkšanas ir sešas reizes mazāks!

LPF 2018.gadā ir veikusi pētījumu par cilvēkdrošību uz ūdens un publicējusi ziņojumu *“Cilvēku drošība uz ūdens Latvijā. Noslīkšanas un slīkšanas statistika, infrastruktūra, normatīvais regulējums un sabiedrības paradumi”*. Šajā ziņojumā secināts, ka cilvēkdrošības uz ūdens jomā Latvijā pastāv virkne normatīva un praktiska rakstura problēmu, kuru pamatā ir valstiska mēroga vīzijas un stratēģijas neesamība, kas definētu par jomu atbildīgās organizācijas un nodrošinātu atbilstošu monitoringu, kontroles pasākumu ieviešanu un īstenošanu, sabiedrības izglītošanu, kā arī citu preventīvo pasākumu īstenošanu.

Pasaules Veselības organizācija (PVO) savā ziņojumā *“Global report on drowning: preventing a leading killer”* ir izteikusi aicinājumu visām dalībvalstīm pieņemt politiskus lēmumus un īstenot praktiskas aktivitātes, kas ir vērstas uz cilvēkdrošības uz ūdens stiprināšanu, vienlaikus norādot, ka šo mērķi ir iespējams sasniegt ar efektīviem un savlaicīgi plānotiem preventīviem pasākumiem.

Gan PVO, gan LPF ieskatā pirmais solis uz cilvēkdrošības uz ūdens jomas sakārtošanu ir problēmas apzināšanās un valstiska griba to risināt, tāpēc LPF aicina papildināt rīcības virziena *“Drošība”* [426] punktu, ietverot cilvēkdrošības uz ūdens aspektus, un izteikt to šādā redakcijā:

[426] Šis rīcības virziens ietver jautājumus, kas skar ārkārtas situācijas, personu un sabiedrības fizisko drošību, t.sk. vardarbību, noziedzību, tostarp ekonomisko noziedzību, vispārējo ugunsdrošību, **drošību uz ūdens**, datu un digitālo drošību, cilvēku, īpašuma drošību, katastrofu un katastrofu draudu gadījumus (civilā aizsardzība), robežas drošību un sabiedrības gatavību pretoties ārējam apdraudējumam, nepieciešamības gadījumā brīvprātīgi iesaistoties krīzes situāciju novēršanā. Rīcības virziens neapskata jautājumus, kas saistīti ar valsts militāro aizsardzību un nacionālās drošības sistēmas darbu.

Izvirzītā priekšlikuma pamatojuma avoti:

- 1) *Accidental drowning in the EU: how countries compare*  
<https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20190809-1>
- 2) *Global report on drowning: preventing a leading killer*  
[https://www.who.int/violence\\_injury\\_prevention/global\\_report\\_drowning/en/](https://www.who.int/violence_injury_prevention/global_report_drowning/en/)
- 3) *Cilvēku drošība uz ūdens Latvijā. Noslīkšanas un slīkšanas statistika, infrastruktūra, normatīvais regulējums un sabiedrības paradumi* <https://peldidrosi.lv/dokumenti/>
- 4) *Dati par potenciāli zaudētajiem mūža gadiem 2008. - 2018.*  
<https://www.spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/statistika/veselibas-aprupes-statistika1>
- 5) *Statistikas dati par mirstību, 2008. - 2018.* <https://www.spkc.gov.lv/lv/statistika-un-petijumi/statistika/veselibas-aprupes-statistika1>

Cerībā uz drošāku Latviju ikvienam,

LPF prezidents

Aivars Platonovs